

طب اسلامی و ایرانی در گذر تاریخ

۱۱ اسفند ۱۳۹۳ ساعت ۱۷:۵۵

مقدمه مولف به دو زبان فارسی و انگلیسی در علت تدوین این کتاب است، از جمله این که این کتاب در راستای تالیف دانشنامه «تاریخ و اخلاق پزشکی در اسلام و ایران» تالیف شده است.

کتاب «مداخل و منابع پزشکی در اسلام و ایران» به اهتمام مهدی محقق دربردارنده بیش از بیست هزار مدخل گوناگون پزشکی است که در دایره واژگان مربوط به تندرستی و بیماری قرار دارد و به لحاظ موضوعی به حوزه‌های علم طب، ارکان، کالبد، غذاها، بیماری‌ها (اسباب و نشانه‌های آن‌ها)، درمان بیماری‌ها، داروها (کانی و گیاهی و حیوانی)، ابزارهای پزشکی و بهداشتی، اشخاص (طیبان مشهور و مولفان و مترجمان کتب و مقالات طبی)، کتاب‌ها و مقالات، بیمارستان‌ها و موسسات طبی قابل تقسیم است.

شیوه تدوین این کتاب به این شکل است که ابتدا نام مدخل آمده است. مداخل به ترتیب حروف الفبا نظم یافته و هر حرفی در یک صفحه مستقل آغاز می‌شود.

سپس در توضیحی هر مدخل، واژه یا عبارتی همچون: «ابراز، ارکان، اصطلاح، اوزان، بیمارستان، بیماری، حیوان، خانواده‌ای از پزشکان ایرانی، دارو، داروی حیوانی، داروی کانی، داروی گیاهی، درمان، روش استفاده از دارو، روش داروسازی، روش درمانی، طبیب، طعام، کالبد، کانی دارویی، کتاب، گیاه، گیاه دارویی، مولف، و طبیب، ماده دارویی، مترجم، مقاله، نهاد، و نوع دارو» آمده که بیانگر ماهیت و یا کاربرد آن مدخل در علم پزشکی است.

مقدمه مولف به دو زبان فارسی و انگلیسی در علت تدوین این کتاب است، از جمله این که این کتاب در راستای تالیف دانشنامه «تاریخ و اخلاق پزشکی در اسلام و ایران» تالیف شده است.

مولف کتاب که استاد رشته‌های علوم اسلامی و زبان ادب فارسی و عربی است، از سال ۱۳۴۰ که در دانشگاه لندن تدریس می‌کرده، در موسسه ولکام و بعد از آن در کتابخانه اسلر که هر دو ویژه تاریخ پزشکی است، با کتب متون و تحقیقات در علم پزشکی آشنا می‌شود و با پژوهش در این حوزه، تا کنون آثار فراوانی را تالیف و یا تصحیح کرده است.

وی بیش از سه دهه پیش، برنامه بلند مدتی را برای تدوین دانشنامه «تاریخ و اخلاق پزشکی در اسلام و ایران» آغاز کرده است

که طرح مقدماتی آن نیز در کنگره بین‌المللی تاریخ پزشکی در اسلام و ایران در دانشگاه تهران در سال ۱۳۷۱ به صورت مقاله ارائه شد و سپس در مجموعه متون و مقالات در تاریخ و اخلاق پزشکی در اسلام و ایران در سال ۱۳۷۴ به وسیله انتشارات سروش چاپ شد.

همچنین ایشان حدود ۱۰ هزار پرونده علمی را آماده نمودند که در آن، تصویر صفحاتی که دربردارنده شرح و توضیح مداخل است، آورده شده و نویسندگان مقالات می‌توانند بدون مراجعه به اصل کتاب از روی همین تصاویر، مدخل مورد نظر را تحریر کنند.

در ادامه اجرای طرح براساس پرونده‌های مذکور، کتاب «درآمدی بر دانشنامه تاریخ پزشکی در اسلام و ایران» (فرهنگ الفبایی اصطلاحات پزشکی و داروشناسی) منتشر شد که در بردارنده بیش از ۱۵۰۰ مدخل به صورت الفبایی و توضیحاتی درباره آن‌ها است که از منابع و ماخذ معتبر استخراج شده است.

گام بعدی چاپ «مداخل و منابع پزشکی در اسلام و ایران» بوده است. این کتاب می‌تواند برای جستجوی اصطلاحات مورد استفاده پژوهشگران طب سنتی و تاریخ طب در ایران و اسلام قرار گیرد. اگر چه نمی‌توان کتاب را جامع تمامی مداخل پزشکی و یا حاوی تمام منابع دانست و در آن، گاه اغلاط حروف‌نگاری و گاه عدم یک دستی در توصیف مداخل دیده می‌شود، اما تمام این موارد با در نظر گرفتن گستردگی و حجم کار، طول مدت انجام آن و عدم متمرکز بودن در یک موسسه خاص که گاه به چند دست شدن کار می‌انجامد، قابل چشم‌پوشی است؛ به ویژه آن که غیر از اغلاط حروف‌نگاری، باقی موارد به درستی کار خدشه‌ای وارد نمی‌کند.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۲۰۴۴۵/طب-ایرانی-اسلامی-ط/۲۰۴۴۵>